PROGRAMACIÓN DOCENTE DE **PIANO APLICADO Á COMPOSICIÓN I-II**
(DOCENCIA PRESENCIAL)

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA

TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015 E O DECRETO 171/2016)

CURSO 2022/2023

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
DISCIPLINA : PIANO APLICADO I-II										
ESPECIALIDADE:	COMPOSICIÓN								ITINERARIOS:	COMPOSICIÓN
CARÁCTER:	OBRIGATORIA								TIPO DE CLASE:	INDIVIDUAL
DEPARTAMENTO:	IMPROVISACIÓN E ACOMPAÑAMENTO								XEFA DE DPTO.:	Mónica Balo
CURSOS	1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:	Pablo Sabio Ladra
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	1 h.
ECTS/CUAD.	3	3							Observacións:	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS								CORREO	TITORÍA
	Pablo Sabio Ladra								pablosl@edu.xunta.gal	Venres de 11 a 12

2. DESCRITOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR: Desenvolvemento dos principios básicos da técnica pianística, da capacidade de lectura á primeira vista e transposición, da improvisación e da comprensión dos elementos e procedementos construtivos (estruturas harmónicas, procesos formais, etc.). Traballo dun repertorio de diferentes estilos.	
COÑECEMENTOS PREVIOS: Os tratados no grao profesional en Piano Complementario	
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS: O estudo do Piano Aplicado debe verse como unha disciplina que globaliza e aúna distintas disciplinas como son Análise, Formación e adestramento auditivo e vocal, Composición, Redución de partituras, Improvisación e acompañamento e Composición aplicada. A disciplina está deseñada para que sexa unha ferramenta para o docente e compositor. Creada con un carácter eminentemente práctico e funcional para o futuro músico, introducíndolle na audición e práctica polifónica, así como na análise e no desenvolvemento de estruturas harmónicas. As diferentes disciplinas reúnen certas características comúns, cuxo coñecemento e práctica son esenciais para a formación dun músico, e o Piano Aplicado ten a virtude de facer este percorrido transversal ao longo delas.	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T3, T6, T13
COMPETENCIAS XERAIS:	X1, X2, X3, X4, X6, X8, X10, X13, X17, X21, X22, X24
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EP2, EP3, EP5, EC1, EC9
Ver a listaxe de competencias e a súa descrición no Decreto 163/2015, do 29 de outubro o no decreto 171/2016 do 24 de novembro.	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Desenvolver unha técnica pianística básica para conseguir unha relaxación fisiolóxica e mental que permita a comprensión e realización dás ideas musicais no teclado, empregando as posibilidades sonoras do instrumento.	TODAS
Alcanzar progresivamente rapidez de reflexos na lectura a primeira vista, o transporte e a redución/simplificación de partituras, a través da aplicación do análise.	T3, T13, X1, X2, X3, X4,X6, X8, X13, X17, X21, X24, EP3, EC1, EC9
Estudar estruturas harmónicas básicas frecuentemente utilizadas.	T3, T13, X1, X4, X13,X17,EP2, EP3, EC1
Analizar harmonicamente partituras sabendo extraer delas os elementos básicos e establecer solucións paralelas ás do autor.	T3, T13, X1, X2, X4, X8, X13, X17, X21, X22, X24, EP3, EC1, EC9

Inventar motivos melódicos desenvolvidos de acordo cos procesos de pregunta-resposta e adaptación por transporte e enlace de estruturas harmónicas básicas.	T3, T13, X2, X22,EP2, EP3,
Desenvolver a creatividade rítmica, melódica e harmónica. Improvisando o teclado por medio de estruturas harmónicas cada vez mais desenvolvidas, e aplicando todos os coñecementos estudados.	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13, X21, X22, EC1, EC9
Saber realizar distintos tipos de acompañamentos desenvolvendo unha estrutura harmónica dentro dun discurso musical, aplicando todos os medios técnicos aprendidos, do xeito mais evolucionado posible e co estilo que se traballe.	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13,X21, X22, EP2, EP3, EP5, EC1, EC9

4. CONTIDOS		
1º cuatrimestre- PA I		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Desenvolvemento técnico.	1.1 Funcionamento e mecanismo xeral, escape, pedais. 1.2 Acústica e sonoridade. 1.3 Aspectos posturais e relaxación. 1.4 Técnica dixital e braquial. 1.5 Paso do pulgar. Escalas e arpexios. 1.6 Notas dobres, técnica polifónica básica. 1.7 Articulación. Dinámica. Tipos e ataques relacionados. 1.8 Dixitación. Musical e fisiolóxica. 1.9 Pedalización.	2
2. Análise.	2.1 Análise formal. 2.2 Análise harmónico. 2.3 Análise melódico.	2
3. Interpretación.	3.1 Os estilos na literatura pianística. 3.2 A memoria na interpretación pianística.	2
4. Lectura a primeira vista e transposición.	4.1 A lectura a primeira vista. 4.2 O transporte a través das estructuras armónicas..	2
5. Área creativa: Harmónica. Melódica. Acompañamento.	5.1 Harmónica. 5.1.1 Enlaces de acordes. 5.1.2 Estruturas harmónicas Tonalidades maiores e menores ata mínimo 2 alteracións, graos I-II-III-IV-V-V7-VI-VII- V do V. 5.1.3 Cadencias: perfecta, plagal e semicadencia. 5.2 Melódica. 5.2.1 Creación de melodías (Desenrolo de motivos e adaptación ás diferentes estruturas harmónicas por enlace ou transporte). 5.2.2 Célula, motivo, semifrase, frase. 5.2.3 Emprego de notas reais do acorde. 5.3 Acompañamento. 5.3.1 Harmonización de melodías clásicas, populares ou de música lixeira (melodía acompañada). 5.3.2 Utilización do cifrado americano. 5.3.3 Acompañamentos básicos con patróns rítmicos. 5.3.4 Acompañamento a dúas mans interpretando con man esquerda a fundamental e na man dereita acordes en diferentes posición con patróns rítmicos de dificultade crecente. 5.3.5 Melodía na man dereita e acordes na esquerda.	6
6. Repaso dos contidos tratados	6.1 Repaso, afianzamento e cuestións que poidan xurdir sobre os contidos traballados.	2
	TOTAL SESIÓNS:	16
2º cuatrimestre- PA II		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Desenvolvemento técnico.	1.10 Funcionamento e mecanismo xeral, escape, pedais. 1.11 Acústica e sonoridade. 1.12 Aspectos posturais e relaxación. 1.13 Técnica dixital e braquial. 1.14 Paso do pulgar. Escalas e arpexios. 1.15 Notas dobres, técnica polifónica básica. 1.16 Articulación. Dinámica. Tipos e ataques relacionados. 1.17 Dixitación. Musical e fisiolóxica. 1.18 Pedalización.	2
2. Análise.	2.4 Análise formal. 2.5 Análise harmónico. 2.6 Análise melódico.	2
3. Interpretación.	3.3 Os estilos na literatura pianística. 3.4 A memoria na interpretación pianística.	2

4. Lectura a primeira vista e transposición.	4.3 A lectura a primeira vista. 4.4 O transporte.. 4.5 Iniciación o baixo cifrado	2
5. Área creativa: Harmónica. Melódica. Acompañamento.	5.2 Harmónica. 5.2.1 Enlaces de acordes. 5.2.2 Estruturas harmónicas Tonalidades maiores e menores ata mínimo 3 alteracións, graos I-II-III-IV-V-V7-VI-VII- V do V. Resto de sétimas. 5.2.3 Cadencias: perfecta, plagal e semicadencia. 5.3 Melódica. 5.3.1 Creación de melodías (Desenrolo de motivos e adaptación ás diferentes estruturas harmónicas por enlace ou transporte). 5.3.2 Célula, motivo, semifrase, frase. 5.3.3 Emprego de notas reais e estrañas ao acorde (notas de paso y floreos). 5.4 Acompañamento. 5.4.1 Harmonización de melodías clásicas, populares ou de música lixeira (melodía acompañada). 5.4.2 Utilización do cifrado americano. 5.4.3 Acompañamentos básicos con patróns rítmicos. 5.4.4 Acompañamento a dúas mans interpretando con man esquerda a fundamental e na man dereita acordes en diferentes posición con patróns rítmicos de dificultade crecente. Melodía na man dereita e acordes na esquerda.	6
6. Repaso dos contidos tratados	5.3 6.1 Repaso, afianzamento e cuestións que poidan xurdir sobre os contidos traballados.	2
TOTAL SESIÓNS:	5.4	16
O tipo de contidos desta materia fai imposible na maioría dos casos a organización deles en sesións illadas e perfectamente delimitadas. A materia, eminentemente práctica, é de carácter tanto acumulativo como continuado e depende en gran medida da particularidade de cada alumno, pois hai grandes diferenzas en canto a velocidade de aprendizaxe e asimilación dos contidos. Unha vez estudados éstos repítense unha e outra vez ao longo de todo o cuadrimestre, non quedando relegados só á sesión onde se introduciu. O repertorio por curso incluirá as pezas ou fragmentos de diferentes estilos necesarios para traballar os contenidos propostos.	5.5	

5. METODOLOXÍA, ACTIVIDADES E TEMPORALIZACIÓN		
ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	CUALIDADE	TEMPORALIZACIÓN
Práctica de aula: Traballo pormenorizado e desenvolvemento paralelo e uniforme dos temas 1 a 5 da disciplina, en clases individuais e con apoio do docente a nivel expositivo e interpretativo.	Presencial	Permanente durante o cuadrimestre
Práctica individual: Adestramento persoal do alumnado de todas as ferramentas achegadas polo docente na aula.	Non presencial	Permanente durante o cuadrimestre

6. AVALIACIÓN			
A avaliación é continua e o alumno/a disporá de dúas convocatorias por cuadrimestre, ordinaria e extraordinaria. No caso de perda da avaliación continua o alumno/a deberá acollerse ao disposto no apartado de avaliación alternativa da programación docente.			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Asistencia e rendemento na clase.	Amosar na aula unha boa predispoción e unha capacidade de aprendizaxe progresiva como resultado da optimización do rendemento da práctica individual.	TODAS	20%
Interpretar ao piano 2 obras de diferentes estilos e dificultade adecuada, aplicando os medios técnicos e sonoros necesarios para a súa resolución.	Manter unha posición correcta de toda a anatomía implicada na execución, favorecendo a calidade sonora e ligando os aspectos técnicos e musicais. (Obxectivo 1).	TODAS	20%
Realizar un exercicio referentes ao tema de repentización.	Amosar autonomía e solvencia na lectura de fragmentos e obras (Obxectivos 2, 3 e 4).	T3, T13, X1, X2, X3, X4,X6, X8, X13, X17, X21, X22, X24, EP2, EP3, EC1, EC9	20%
Dada unha estrutura harmónica, improvisar dous acompañamentos en diferentes tonalidades.	Aplicar os coñecementos harmónicos e pianísticos adecuadamente (Obxectivos 3, 6 e 7).	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13,X17, X21, X22,EP2, EP3,EP5, EC1, EC9	20%
Dado un acompañamento improvisar unha melodía formalmente.	Amosar os coñecementos harmónicos, melódicos e pianísticos, así como a escoita interna. (Obxectivos 4, 5, 6 e 7).	T3, T6, T13, X1, X2, X4,X13,X21, X22, EP2, EP3, EP5, EC1, EC9	20%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Interpretar ao piano 2 obras de diferentes estilos e dificultade adecuada, aplicando os medios técnicos e sonoros necesarios para a súa resolución.	Manter unha posición correcta de toda a anatomía implicada na execución, favorecendo a calidade sonora e ligando os aspectos técnicos e musicais. (Obxectivo 1).	TODAS	25%
Realizar un exercicio referentes ao tema de Repentización.	Amosar autonomía e solvencia na lectura de fragmentos e obras (Obxectivos 2, 3 e 4).	T3, T13, X1, X2, X3, X4,X6, X8, X13, X17, X21, X22, X24, EP2, EP3, EC1, EC9	25%
Dada unha estrutura harmónica, improvisar dous acompañamentos en diferentes tonalidades.	Aplicar os coñecementos harmónicos e pianísticos adecuadamente (Obxectivos 3, 6 e 7).	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13, X17, X21, X22, EP2, EP3,EP5, EC1, EC9	25%
Dado un acompañamento improvisar unha melodía formalmente.	Amosar os coñecementos harmónicos, melódicos e pianísticos, así como a escoita interna. (Obxectivos 4, 5, 6 e 7).	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13,X21, X22, EP2, EP3, EP5, EC1, EC9	25%
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA con máis de 4 faltas)			
Interpretar ao piano 2 obras de diferentes estilos e dificultade adecuada, aplicando os medios técnicos e sonoros necesarios para a súa resolución.	Manter unha posición correcta de toda a anatomía implicada na execución, favorecendo a calidade sonora e ligando os aspectos técnicos e musicais. (Obxectivo 1).	TODAS	25%
Realizar un exercicio referentes ao tema de Repentización.	Amosar autonomía e solvencia na lectura de fragmentos e obras (Obxectivos 2, 3 e 4).	T3, T13, X1, X2, X3, X4,X6, X8, X13, X17, X21, X22, X24, EP2, EP3, EC1, EC9	25%
Dada unha estrutura harmónica, improvisar dous acompañamentos en diferentes tonalidades.	Aplicar os coñecementos harmónicos e pianísticos adecuadamente (Obxectivos 3, 6 e 7).	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13, X17, X21, X22, EP2, EP3,EP5, EC1, EC9	25%

Dado un acompañamento improvisar unha melodía formalmente.	Amosar os coñecementos harmónicos, melódicos e pianísticos, así como a escoita interna. (Obxectivos 4, 5, 6 e 7).	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13, X21, X22, EP2, EP3, EP5, EC1, EC9	25%

6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Interpretar ao piano 2 obras de diferentes estilos e dificultade adecuada, aplicando os medios técnicos e sonoros necesarios para a súa resolución.	Manter unha posición correcta de toda a anatomía implicada na execución, favorecendo a calidade sonora e ligando os aspectos técnicos e musicais. (Obxectivo 1).	TODAS	25%
Realizar un exercicio referentes ao tema de Repentización.	Amosar autonomía e solvencia na lectura de fragmentos e obras (Obxectivos 2, 3 e 4).	T3, T13, X1, X2, X3, X4,X6, X8, X13, X17, X21, X22, X24, EP2, EP3, EC1, EC9	25%
Dada unha estrutura harmónica, improvisar dous acompañamentos en diferentes tonalidades.	Aplicar os coñecementos harmónicos e pianísticos adecuadamente (Obxectivos 3, 6 e 7).	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13, X17, X21, X22, EP2, EP3,EP5, EC1, EC9	25%
Dado un acompañamento improvisar unha melodía formalmente.	Amosar os coñecementos harmónicos, melódicos e pianísticos, así como a escoita interna. (Obxectivos 4, 5, 6 e 7).	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13, X21, X22, EP2, EP3, EP5, EC1, EC9	25%

Observacións: No caso da avaliación continua, aínda que se avalía e cualifica cada unha das clases para obter a cualificación final en base ás porcentaxes indicadas, poderá realizarse un exame ó final do cuadrimestre, en caso de querer obter unha cualificación superior á conseguida coa media resultante da avaliación diaria. O exame será o mesmo que para a avaliación alternativa e a extraordinaria. Nese caso, a cualificación final, será a nota media entre a resultante da avaliación continua e a obtida no exame realizado.

SISTEMA DE CUALIFICACIÓN:
Cualificarase en función da seguinte escala numérica de 0 a 10, con expresión de un decimal, á que poderá engadirse a súa correspondente cualificación cualitativa (Orde do 30 de setembro de 2010, Artigo 13º, apartado 6)
0-4,9: Suspenso
5,0-6,9: Aprobado
7,00-8,9: Notable
9,00-10: Sobresaliente
A Mención de "Matrícula de Honra" poderá ser outorgada a alumnos ou alumnas que obteñan unha cualificación igual ou superior a 9,0. O seu número non poderá exceder o 20% de alumnos/as matriculados/as nunha materia no correspondente curso académico, non sendo que o número de alumnos/as matriculados/as sexa inferior a 20, caso en que se poderá conceder unha soa matrícula de honra.
Para a obtención da matrícula de honra, en caso de haber máis aspirantes que número de matrículas a outorgar, realizarase unha proba específica que consistirá en unha estrutura harmónica a desenvolver, unha lectura a primeira vista e dúas obras a interpretar.

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS	
DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
Deberanse cumplir as disposicións vixentes no marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social. *Asimesmo terase en conta a ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.*	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

A. Manuais de consulta

- Apellániz Segura, E.; González Sarmiento, F. J.; Molina, Emilio (2006). Piano complementario 2. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L.
- Apellániz Segura, E.; González Sarmiento, F. J.; Molina, Emilio (2007). Piano complementario 1. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L.
- Asins Arbó, M. (1985) Teoría y Práctica del Bajo Cifrado. Ed. Real Musical.
- Bach, J. S. por García Vázquez, J.R. (2010) *22 pequeños preludios. Análisis y metodología de trabajo*. Madrid: Enclave Creativa
- Bach, J. S. por García Vázquez, J.R. (2008) *15 invenciones a dos voces. Análisis y metodología de trabajo*. Madrid: Enclave Creativa.
- Burgmüller por Molina, E.; Molina, C. (2006). *25 estudios fáciles para piano. Op 100. Análisis y metodologia de trabajo.* Madrid: Enclave Creativa

  López Artiga, A. (1988) Escuela del Bajo Cifrada. Ed. Real Musical.
- Molina, E. (1990). *Improvisación al piano. Volúmen 1. Ejercicios fundamentales*. Madrid: Real Musical (reeditado por Enclave Creativa).
- Molina, E. (1994). *Improvisación al piano. Volúmen 2. Desarrollo de estruturas armónicas.* Madrid: Real Musical. (reeditado por Enclave Creativa).
- Molina, E. (1994). *Improvisación al piano. Volúmen 3. Estruturas melódicas*. Madrid: Real Musical. (reeditado por Enclave Creativa).
- Molina, E; Cisneros, J: Doña, I; Rodriguez, J.(2007). Improvisación y acompañamiento. Voúmen 1. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L
- Molina, E.: (2007) *Piano complementario, 3.* Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L.
- Molina, E.: (2007) *Piano complementario, 4.* Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L.

B. Partituras orientativas

Estudos: Czerny op.299, op. 77 y op.337, op. 365; Jensen op.32, Burgmüller (op. 100,105 e 109), Lemoine op. 37, Cramer, Beyer op.101, Heller (op. 45), Bertini op.29. 0p. 32 e op. 100; Diabelli: Estudos melódicos fáciles op. 149.

Barroco: J. S. Bach: álbum de Ana Magdalena Bach, Invencións e sinfonías, Pequenos preludios e fugas, algunha danza de Suites ou Partitas; Scarlatti: sonatas.

Clasicismo: Sonatinas de Clementi, Dussek, Kuhlau, Diabelli, Beethoven, Mozart (Seis sonatinas vienesas, 12 Valses), Haydn: Seis sonatinas Opus 36; algún movemento de Sonatas de Mozart (exemplo: Sonata Fácil), ou de Sonatas de Haydn.

Romanticismo: Álbum Da mocidade, Escenas de nenos e Escenas do bosque de Schumann, Pezas líricas de Grieg, Tchaikovsky: Álbum e a mocidade, As estacións 12 pezas para piano op. 40, Romanzas sen palabras de Mendelssohn, Valses de Brahms, Reger: Recordos de mocidade. Século XX: Bartok: For children e Mikrokosmos; Casella: 11 Pezas infantís; Debussy: Children’s corner e Reverie; Kabalevsky: pezas infantís op. 39 e op. 51, Sonatina op. 13, 4 pequenas pezas op. 14; Kodaly: danzas e pequenas pezas; Kachaturian: Pezas para nenos, Estampas de nenos; Prokofiev: 12 Pezas infantís op. 65 e outras pezas breves; Satie: Gymnopedies, Gnossiennes e outras pezas curtas; Smetana: Pezas fáciles; Shostakovich: 6 Pezas infantís; Stravinsky: Valses para nenos e 3 Pezas fáciles.

Obras españolas: Danzas españolas de Granados; Follas de álbum e 6 pequenos valses de Albéniz; A. G. Abril: Preludios de Mirambel.
Obras a 4 mans: Sonatinas de Diabelli; Sonatas de Mozart; Sonatas de C. Ph. E. Bach; A miña nai a oca de Ravel; Danzas húngaras de Brahms; M. Camp Basic Jazz vol. 2; 15 pequenas danzas para piano a 4 mans de Beethoven; Pezas fáciles para piano a 4 mans de distintos autores prebarrocos, barrocos e clásicos arranxadas por Leopold J. Beer; The Joy Piano Duets (melodías clásicas arranxadas para piano a 4 mans), French piano Duets (Debussy, Ravel, Satie), Reduccións de Suites de Bach a 4 mans

9. OBSERVACIÓNS
O tipo de contidos desta materia fai imposible na maioría dos casos a organización deles en sesións illadas e perfectamente delimitadas. A materia, eminentemente práctica, é de carácter tanto acumulativo como continuado e depende en gran medida da particularidade de cada alumno, pois hai grandes diferenzas en canto a velocidade de aprendizaxe e asimilación dos contidos. **Unha vez estudados éstos repítense unha e outra vez ao longo de todo o cuadrimestre, non quedando relegados só á sesión onde se introduciu.** **O repertorio por curso incluirá as pezas ou fragmentos de diferentes estilos necesarios para traballar os contenidos propostos**. Dado que o número de semanas non coincide co número de sesións adaptarase cada curso segundo número e colocación dos festivos e as diversas actividades do centro modificando se fora necesario no propio curso o número de sesión asignadas a cada tema.